

УДК397.232

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ЯК ПЕРША СХОДИНКА ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАУКОВЦЯ

В. П. Пішак, М. І. Кривчанська, М. О. Ризничук

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

STUDENT SCIENTIFIC SOCIETY AS A FIRST STEP TO THE CREATIVE POTENTIAL OF SCIENTISTS FORMATION

V. P. Pishak, M. I. Kryvchanska, M. O. Ryznychuk

Bukovyna State Medical University, Chernivtsi

У статті висвітлено організаційні заходи та робота гуртків на теоретичній кафедрі, на прикладі кафедри медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки та практичній — кафедрі педіатрії та медичної генетики.

The article deals with the organization and work groups on the theoretical department, for example, the Department of Medical Biology, Genetics and Pharmaceutical Botany and practice — Department of Pediatrics and Medical Genetics.

Вступ. Завдання вищої освіти сьогодення – це підготовка фахівців, здатних забезпечити перехід від індустріального до інформаційно-технологічного суспільства через новаторство у навчанні, вихованні та науково-методичній роботі. У зв'язку з європейською орієнтацією України загалом та входженням України до Європейського освітнього і наукового поля зокрема наголошується на якості освіти, універсальності підготовки випускника та його адаптованості до ринку праці, на особистісній орієнтованості навчального процесу, його інформатизації, визначальній важливості освіти у забезпеченні сталого людського розвитку.

Сучасні динамічні перебудови ринкової економіки країни, світові трансформації встановлюють нові вимоги щодо підготовки молодих спеціалістів. Навчальний процес у ВНЗ, відповідно до Болонського процесу, має бути спрямований на підготовку освіченого фахівця, який здатний приймати самостійні рішення, уміє творчо мислити, готовий до постійного поповнення багажу знань, опанування нових тенденцій у медицині та впровадження їх у повсякденній діяльності, вміє працювати у групі та комунікабельний [1, 2].

Щоб виконати завдання, які постали перед вищою школою, необхідно вдосконалювати навчально-виховний процес, запровадити нові методи і форми взаємодії між викладачем та студентами, стимулювати самостійну навчальну діяльність та залучати творчу молодь у науковий гурток. Заняття у студент-

ському науковому гуртку є обов'язковою складовою Болонської системи освіти [3]. Науково-дослідна робота студентів — один з найважливіших кроків наукового, методичного, виховного, організаційного характеру, що забезпечує опанування навичками наукових досліджень відповідно до обраної спеціальності в рамках навчального процесу і поза ним [4].

Основна частина. Студентський науковий гурток – угруповання, об'єднане розробкою певної наукової проблеми. Він об'єднує студентів, які вивчають принципи, методи та прийоми ведення наукової роботи. На теоретичних кафедрах гуртківці навчаються опрацьовувати літературні джерела, та формувати з них реферативні доповіді. Також опановують методики проведення експериментальних досліджень на тваринах, а в подальшому проводити аналіз та узагальнення отриманих результатів. Далі, за допомогою викладачів вчать формувати, обґрунтовані на отриманих результатах, висновки. Починаючи з першого курсу студентський науковий гурток вчить майбутніх професіоналів правильної організації наукової роботи, розвиває творче мислення, та навчає правильно застосовувати статистичні методи обробки отриманих даних. На кафедрі медичної біології, генетики та фармацевтичної ботаніки гурток існує з моменту її заснування. Відвідують гурток студенти як першого курсу, так і старшокурсники [5]. Напрямами роботи гуртка є: питання медичної генетики, тобто вивчення чинників формування уроджених вад розвитку та їх профілактики, вивчення теоретичних основ

спадкових захворювань; практичні принципи хронобіології та хрономедицини. Все це ґрунтовно готує студентів до клінічної роботи. Кожний студент у гуртку виконує самостійне завдання, а на засіданнях вчиться доповідати про результати виконаної роботи [6, 7].

У подальшому, на клінічних кафедрах, ці навички закріплюються.

Як і на інших, при кафедрі педіатрії та медичної генетики працює гурток, що об'єднує студентів, які цікавляться питаннями педіатрії та медичної генетики.

Основними цілями роботи наукового гуртка кафедри є підвищення рівня наукової та практичної підготовки студентів, формування в них інтересу й потреби до наукової творчості, розвиток творчого мислення, наукової самостійності, активація внутрішньої організованості, поглиблення, закріплення і систематизація отриманих знань і умінь. Результатом студентської наукової діяльності є активна участь у проведенні наукових конференцій та семінарів, формування інтересу до наукової творчості. Тут навчають методик і способів самостійного вирішування наукових і практичних завдань, допомога студентам в оволодінні навичками проведення самостійних наукових досліджень, сприяння більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, підготовка із числа найбільш активних та творчих студентів резерву наукових і науково-педагогічних кадрів, виявлення обдарованої та талановитої молоді, використання їх творчого й інтелектуального потенціалу для вирішення актуальних завдань підвищення ефективності освітнього процесу [8].

І якщо на кафедрі медичної біології торкаються питань медичної генетики лише теоретично, то, у подальшому на клінічних кафедрах, зокрема на кафедрі педіатрії та медичної генетики ці знання закріплюються розбором клінічних випадків. Формуються групи пацієнтів з тією чи іншою патологією, майбутніми науковцями ретельно вивчається симптомати-

ка відповідних захворювань, аналізуються етіологічні чинники й патогенез, та опановуються сучасні принципи діагностики, лікування і профілактики. Тобто робота вже проходить у практичній медицині, що сприяє формуванню клінічного мислення студента.

На початку навчального року всі бажаючі студенти отримують наукову тему. Засідання наукового гуртка, що відбувається в присутності керівника, зазвичай відкриває староста. Його обирають з числа студентів, який прагне, у майбутньому, стати науковцем. На кожному засіданні, окрім демонстрації та обговорення хворих, заслуховують результати наукового дослідження або реферативні дані. Староста надає безпосередню допомогу керівникові гуртка в організації його роботи, а саме: забезпечує присутність членів гуртка на засіданні, бере участь у розробці річного плану роботи наукового гуртка, готує інформацію для опублікування в наукових виданнях, конференціях, конгресах, бере участь у підготовці звіту про роботу впродовж навчального року, згідно з затвердженим річним планом. Основними формами роботи наукового гуртка є: засідання наукового гуртка; виступи з результатами власних і оглядових досліджень, науковими повідомленнями, доповідями, реферативними повідомленнями; підготовка виступів на науково-практичних конференціях різних рівнів; участь у наукових, науково-практичних семінарах, круглих столах; написання наукових робіт на кафедральні, університетські, міжвузівські, всеукраїнські наукові форуми; підготовка публікацій (статей, тез доповідей) за результатами наукових досліджень [9].

Висновок. Навчаючись у гуртках на теоретичних, а в подальшому, і на клінічних кафедрах формується особистість, яка здатна після закінчення ВНЗ та проходження інтернатури самостійно займатися науково-дослідною і лікувальною роботою. Це дозволяє не лише отримати навички проведення наукових досліджень і практичної роботи, але й збільшити можливості творчого розвитку особистості.

Література

1. Березюк А. М. Основні засади організаційно-методичного забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи : методичні вказівки для викладачів / А. М. Березюк, І. В. Трифонов, В. Г. Федіна. – 2-ге вид. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2006. – 26 с.
2. Болонський процес. Документи і матеріали / за ред. С. І. Юрія. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 136 с.
3. Болюбаш Я. М. Один з принципів Болонського процесу – мобільність студентів у європейському просторі / Я. М. Болюбаш // Освіта України. – 2006. – № 1. – С. 4.

4. Большаков В. І. Шляхи підвищення ролі кафедри у вихованні студентів, залученні їх до наукової творчості у контексті Болонського процесу / В. І. Большаков // Матеріали міжвузівської наук.-практ. конференції, м. Дніпропетровськ, 20–21 травня 2005 р. – Дніпропетровськ : ПДАБА, 2005. – 152 с.

5. Болонський процес – вдосконалення підготовки з медичної біології, генетики та паразитології / В. П. Пішак, О. І. Захарчук, О. В. Пішак, М. І. Кривчанська // Вища освіта в Україні і Болонський процес: стан, проблеми і пер-

спективи : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Київ, 24 травня 2013 року. – Київ, 2013.

6. Основні засади розвитку вищої освіти у контексті Болонської декларації / за редакцією В. Г. Кременя. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 147 с.

7. Степко М. Ф. Болонський процес і навчання впродовж життя / М. Ф. Степко, Б. В. Клименко, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2004. – 111 с.

8. Триняк М. В. Вища освіта України в контексті Болонського процесу: організаційний і правовий аспекти / М. В. Триняк, С. О. Руденко // Болонський процес: перспективи розвитку вищої освіти України : матеріали VII Міжнародної наукової конференції “Модернізація вищої

освіти України в умовах Болонського процесу: аналіз вітчизняного досвіду і перспективи розвитку”, м. Одеса, 29–31 травня 2007 р. – Київ : Персонал, 2008. – С. 10–20.

9. Унінець-Ходаківська В. П. Вплив Болонського процесу на систему навчання та управління у сфері вищої освіти України / В. П. Унінець-Ходаківська, Н. П. Мацелюх // Болонський процес: перспективи розвитку вищої освіти України : матеріали VII Міжнародної наукової конференції “Модернізація вищої освіти України в умовах Болонського процесу: аналіз вітчизняного досвіду і перспективи розвитку”, м. Одеса, 29–31 травня 2007 р. – Київ : Персонал, 2008. – С. 35–40.

Отримано 27.01.14